

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Боряна Делийска, дмн
на дисертационен труд за присъждане на научна и образователна степен
“Доктор” в област на висше образование 7.0 Здравеопазване и спорт.,
професионално направление 7.1 Медицина и специалност „Нефрология“

На д-р Диана Димчева Ненова

Тема Адекватност на диализното лечение и връзката с достигнато качество
на живот и преживяемост при пациенти с хронично бъбречно заболяване V
стадий

Научен ръководител: Доц. д-р Александър Стоянов, д.м

Избрана съм за член на научно жури, гласувано от ФС на Факултет „Медицина“ при МУ – Варна с протокол № 61/01.03.2022 и назначено със заповед на Ректора №Р-109-105/09.03.2022 за придобиване на ОНС „Доктор“ в област на висше образование 7.0 Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и специалност „Нефрология“.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на Катедрен съвет на Втора катедра по вътрешни болести при Медицински университет ”Проф. Д-р Параскев Стоянов” – Варна.

Кратки биографични данни

Д-р Диана Димчева Ненова завършва с отличие медицина в МУ " Проф. д-р Параскев Стоянов"-Варна. През 2013г започва като ординатор към Клиника по диализа на УМБАЛ „Св. Марина“, Варна. Има специалност по нефрология от 2018г. От март 2018г е асистент по нефрология към Втора Катедра по Вътрешни болест, МУ-Варна. Завършва обучение за работа с „Fresenius Medical Care 5008S V4.5 ONLINE Plus“, както и специализиран курс за съдов достъп и бъбречна биопсия.

Анализ на дисертационния труд

Предоставеният ми за рецензиране дисертационен труд съдържа 200 стандартни страници и е отлично онагледен с 24 таблици, 43 фигури и 1 приложение.

Литературният обзор е въз основа на значителна библиографска справка от 379 литературни източника, от които 10 на кирилица, а основната част от статиите са от последните 5 години, което определя актуалността му. В литературната справка

подробно са разгледани урейно-кинетичното моделиране с различните му варианти, уремиините токсини, маркерите за адекватност на диализата и белтъчният баланс, връзка на диализна доза с преживяемост, хранителен статус и анемичен синдром, както и методи за директно измерване на диализната доза в реално време. Анализирани са и съвременните препоръки на KDOQI за адекватност на диализата, както и особеностите на съдовия достъп и качество на живот на диализно болните. Литературният обзор завърша със самостоятелна глава, в която се обобщават критично някои дискутабилни проблеми и перспективи.

Въз основа на литературните данни, дисертантката определя и целта за разработката си, а именно изследване ефекта на нестандартизираната висока диализна доза $spKt/V \geq 1.5$, получена чрез различни диализни техники – конвенционални и конвективни, върху клиничния резултат и определяне значението ѝ за преживяемостта и качество на живот при пациенти с ХБЗ-5D. Работната хипотеза е, че високата нестандартизирана диализна доза (чрез конвенционални или конвективни терапии) подобрява клиничния резултат, преживяемост и качеството на живот, както и, че йонната диализа дава възможност за оценка на диализната доза.

От така формулираната цел и работни хипотези, дисертантката конкретизира за разработване 9 задачи, които обхващат различни страни на диализното лечение, а именно: качеството на живот при пациенти с ХБЗ-5D при различни дозови режими чрез оценка на получената диализна доза и влиянието ѝ върху показателите за хранителен статус, отчитане нивата на серумния хемоглобин и средната седмична доза от медикамента за петгодишен период, отчитане значението на съдовия достъп, респ. кръвния дебит за диализната доза и клиничния резултат, влиянието на различните диализни мембрани и техники върху диализната доза, значението на конвективен обем като показател за ефективността на конвективна терапия, влиянието на конвективния обем и ОЛ-ХДФ върху интрадиализната хипотония и времето за възстановяване, значението на диализната доза и диализни техники върху преживяемост, смъртност и качеството на живот, сравняване методите на УКМ и йонен диализанс за диализната доза чрез онлайн мониториране и кръвен уреен клирънс с оглед разработване на нови терапевтични стратегии, както и изготвяне на алгоритъм за лечение с оглед увеличаване на преживяемостта и качеството на живот.

В дисертационния труд са включени 100 диализно болни. При 87 пациенти е изследвано значението на съдовия достъп върху показателите за адекватност, хранителен статус и анемичен синдром, при 41 е анализиран ефектът на конвективни

терапии върху диализна доза, хранителен статус и анемичен синдром. При 32 е проучена връзката между изчислените чрез УКМ показатели за адекватност и резултатите при онлайн мониториране, а при 50 болни е отчетено качеството на живот. Пациентите са подбрани при спазване на включващи и изключващи критерии. Подробно са описани лабораторните и лечебни методи, ползвани в дисертационния труд. Получените данни са обработени с 8 статистически метода, което определя и достоверността на получените резултати и изводи. Всяка от разработените глави завършва с дискусия и обобщение.

Дисертационният труд завършва с 12 извода. По-значимите от тях са, че йонният диализанс е нов неинвазивен инструмент с висока предиктивна стойност за адекватна диализа и дава възможност за евтина оценка на диализата, високата диализна доза значително подобрява хранителния статус, анемичния синдром и качеството на живот, като трайният й ефект се проявява към третата година, че високата диализна доза има положителен ефект върху хранителния статус при пациенти в млада и средна възраст, но е незадоволителна за възрастните, където се наблюдава възрастово-обусловена загуба на тегло и малнутриция, че високодозовата диализа е свързана с по-добра преживяемост, че нестандартизираната висока диализна доза е свързана с влошен резултат за хранителните индекси. Интерес предизвиква изводът, който е със значима практическа стойност, че AVF значително превъзхожда останалите видове съдов достъп по отношение на доставена диализна доза, контрол на анемичния синдром като определя 4 пъти по-добра преживяемост, в сравнение с РС при по-малко усложнения и хоспитализации. Част от изводите са свързани с обобщаване на предимствата на ОЛ-ХДФ, като се отчита, че тя определя и по-добра преживяемост, че при по-ниски обеми, клиничният ефект е сравним с конвенционалната диализа, а при напреднала възраст високите конвективни обеми са свързани с хемодинамична нестабилност, удължено време за възстановяване и влошен хранителен статус.

Приносите от дисертационен труд са оформени от д-р Ненова като такива с теоретичен и практико-приложен характер. Според мен всички приноси са със значима практическа стойност, тъй като разглеждат от различни аспекти адекватността на диализата и дават пълна информация за значението и предимствата на различни диализни техники за преживяемост, хранителен статус, хоспитализации, както и предимствата на различния съдов достъп като фактор, свързан с клиничния резултат. За първи път у нас е изследван и оценен ефектът на конвективните терапии, които не се прилагат рутинно в клиничната практика, върху диализната доза, параметрите на

хранителния статус и контрола на анемичния синдром. За първи път в страната е изследван конвективният обем като показател за дозиране на ОЛ-ХДФ и е установена праговата стойност за ефективност, както и е доказана връзката на високообемната ОЛ-ХДФ с подобрената преживяемост в сравнение с конвенционалната ХД. За първи път у нас е изследван йонният диализанс като метод за оценка на диализната доза. Оценени са рисковите групи за провеждане на ОЛ-ХДФ, доказва се че високодозовата ХД и ОЛ-ХДФ подобряват качеството на живот. Д-р Ненова предлага йонният диализанс рутинно да се внедри в практиката, както и разработва алгоритъм за терапевтично поведение и избор на диализен режим, свързан с комплексен и индивидуализиран подход за постигане на адекватна диализа, подобро качество на живот и преживяемост. Високо оценявам предложенията от д-р Ненова оригинален диагностично-терапевтичен алгоритъм за диализно лечение, който има значителна практическа стойност, тъй като се базира, както на литературните данни, така и на анализирания резултати от дисертационния труд.

Авторефератът е написан ясно, с добър научен стил и онагледяване и точно отразява целостта на дисертационния труд. Той е с малко по-голям обем -от над 80 страници, но това в никакъв случай не намалява неговите качества.

Не са ми известни данни за плагиатство

Д-р Ненова предоставя 4 публикации във връзка с дисертационния труд.

Заключение

Въз основа на гореизложеното приемам, че дисертационният труд на д-р Диана Димчева Ненова напълно отговаря на изискванията за присъждане на ОНС „Доктор“ в област на висше образование 7.0 Здравеопазване и спорт., професионално направление 7.1 Медицина и специалност „Нефрология“ и предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително.

12.03.2022

Проф. д-р Боряна Делийска, дмн.

